

İKİV BİLGİ NOTU

AVRUPA GIDA ZİNCİRİNE İLİŞKİN VERİLER

Aygen Torun, İKV Uzman Yardımcısı

AB İstatistik Ofisi *Eurostat*, 9 Aralık 2024 tarihinde Avrupa’da gıda zincirine ilişkin detaylı verilere yer veren bir rapor yayımladı.¹ AB’de gıda zincirinin her aşamasına ilişkin verilerin paylaşıldığı 80 sayfadan oluşan kapsamlı rapor, üç ana bölüme ayrılıyor:

1. Üretim aşaması (tarım, balıkçılık ve gıda ve içeceklerin işlenmesi aşamaları da dâhil),
2. Ticaret, ulaşım ve dağıtım (bar, restoran ve benzeri işletmelerde gıda ve içeceklerin servis edilmesi de dâhil),
3. Gıda ve içeceklerin tüketilmesi (gıda zincirinin çeşitli aşamalarında karşılaşılan çevre sorunları da dâhil).

Raporda yer alan veriler oldukça detaylı ve kapsamlı olsa da bazı rakamlar öne çıkıyor. Raporun “üretim” bölümünde yer alan verilere göre Avrupa’da 2020 yılında 9,1 milyon çiftlik bulunuyordu ve bu da AB topraklarının %38,4’ünü oluşturuyordu. AB, 2023’te 272 milyon ton tahıl, 161 milyon ton çiğ süt ve 20,6 milyon ton domuz eti üretti. Tarım sektörü, AB’nin 2023’teki gayrisafi katma değerinin %1,3’ünü oluşturdu. Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği verilerine bakıldığında ise 2023’te AB’nin 70.400 balıkçı teknesine sahip olduğu ve AB balıkçı filolarının 2022’de toplamda 3,4 milyon ton balık avladığı kaydediliyor. Gıda ve içeceklerin işlenmesi konusunda ise 2022’de 309.000 işletmenin bu alanda faaliyet gösterdiği ve 4,7 milyon kişiyi istihdam ederek 266 milyar avro katma değer yarattığı ifade ediliyor.

Ticaret, ulaşım ve dağıtım verilerine göre AB dışı ticarete tarım, balıkçılık, gıda ve içecek üretimi sektörlerinde 2023 yılında ticaret fazlası gözlemlendi. İhracat değeri 220 milyar, ithalat değerli ise 178 milyar avroyu buldu. 2023 yılında AB’de kayıtlı ağır yük kamyonları aracılığıyla 1,3 milyar tarım, ormancılık ve balıkçılık ürünü; 1,6 milyar gıda, içecek ve tütün ürünü taşındı. 2022’de toptan satış ve perakende mağazacılık işletmeleri ile gıda ve içecek servis eden işletmelerin sayısı 2,7 milyona ulaştı. Bu sektörlerde 16,9 milyon çalışan istihdam edildi ve ekonomiye 507 milyar avro değer katıldı.

Tüketim verilerine göre AB’deki her bir kişi gıda, içecek ve ikram hizmetlerine 2022 yılında ortalama 3.980 avro harcadı. Bu miktar 2021 yılındaki miktardan %14,7 daha fazla. Tarım sektörünün 2022 yılındaki sera gazı emisyonu bilançosu ise AB’nin emisyonlarının %10,5’i olarak hesaplandı.

¹ Eurostat, “Key Figures on the European Food Chain-2024 Edition”, 09.12.2024, <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-key-figures/w/ks-01-24-000>.